

زهرا حامدی گروه جامعه

در حالی که جامعه ایرانی همواره برپایه پیوندهای خانوادگی استوار بوده، آمارهای رسمی حکایت از زنگ خطری جدی در این زمینه دارد؛ به طوری که حالا بنابر اعلام دبیر ستاد ملی جمعیت، تعداد ازدواج های ثبت شده از حدود ۸۹۰ هزار مورد در سال ۱۳۸۹ به حدود ۴۷۰ هزار در سال ۱۴۰۳ سقوط کرده است؛ کاهشی نزدیک به ۴۸ درصد که نه فقط تشکیل خانواده های جدید را به چالش کشیده، بلکه مستقیما نرخ باروری را به کمتر از ۱/۵ فرزند رسانده است. این درحالی است که نظرسنجی های ملی، تمایل مردم به داشتن حدود ۲/۵ فرزند را نشان می دهد!

روند کاهشی ازدواج در کشور اتفاقی مقطعی نیست و ریشه در سال های اخیر دارد. سازمان ثبت احوال کشور گزارش داده در سال ۱۴۰۲، تعداد کل ازدواج های ثبت شده ۴۸۱ هزار ۲۹۴ مورد بوده و تهران را به ۶۲ هزار و ۹۷۳ ازدواج، بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. بررسی روند فصلی نیز نشان می دهد در سه ماه نخست سال ۱۴۰۲، ۱۹۹ هزار و ۷۲۷ ازدواج ثبت شده و این رقم در تابستان ۱۴۰۳ به ۱۰۳ هزار و ۸۵۳ مورد رسیده که حکایت از تشدید روند نزولی دارد. با توجه به این که در ایران تقریبا تمامی فرزندآوری ها در چارچوب ازدواج صورت می گیرد، کاهش ازدواج مستقیما بر نرخ باروری تأثیر گذاشته و آن را به کمتر از ۱/۵ فرزند رسانده و این درحالی است که نظرسنجی های ملی، مانند «پیمایش ارزش ها و نگرش های ایرانیان»، نشان می دهد که متوسط تعداد فرزند ایده آل برای مردم حدود ۲/۵ فرزند است.

کارشناسان معتقدند کاهش ازدواج یک موضوع چندوجهی است که نمی توان آن را به یک عامل نسبت داد. به گفته مرضیه وحیددستجردی، سه عامل اصلی «امید به آینده، اشتغال پایدار و تأمین مسکن» نقش تعیین کننده ای در تصمیم جوانان برای ازدواج دارد. او تأکید می کند که رسانه ها، فرهنگ و هنر در ایجاد امید مؤثرند اما شرایط اشتغال و تأمین مسکن بیش از هرچیز بر تصمیم جوانان تأثیر می گذارد.

ازدواج را دریابید

کنترل کاهش ۴۸ درصدی آمار ازدواج طی ۱۴ سال اخیر در گرو چه اقداماتی است؟

نرخ باروری فعلی: ۱/۵ فرزند نرخ باروری ایده آل خانواده ها: ۲/۵ فرزند جمعیت افراد مجرد: ۳/۷ میلیون زن + ۶/۷ میلیون مرد

براساس گزارش مرکز آمار ایران، نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در سال ۱۴۰۳ حدود ۷/۶ درصد بوده. در حالی که نرخ بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۴ سال نزدیک به ۲۰/۱ درصد بوده است. در کنار بیکاری، فشارهای اقتصادی گسترده نیز یکی از مهم ترین دلایل ناممکن شدن ازدواج برای بسیاری از جوانان عنوان می شود. نرخ تورم سالانه در آذرماه ۱۴۰۴ به حدود ۴۲/۲ درصد رسیده که نشان دهنده افزایش محسوس هزینه های زندگی برای خانوارهای ایرانی است. این سطح تورم، همراه با افزایش قیمت مسکن، کالاها و خدمات اساسی، بر قدرت خرید خانواده ها فشار وارد می کند و بسیاری از جوانان را از برنامه ریزی برای تشکیل خانواده باز می دارد. برخی کارشناسان نیز معتقدند کاهش تعداد جوانان در سن ازدواج یکی دیگر از دلایل مهم روند نزولی ازدواج است؛ موضوعی که ریشه در کاهش جمعیت در دهه های گذشته دارد و اکنون این کاهش جمعیت در سن ازدواج با کاهش فرصت های ازدواج و تشکیل خانواده همراه شده است.

تغییرات فرهنگی؛ نقطه آغاز کاهش ازدواج

علاوه بر عوامل اقتصادی، تغییرات اجتماعی و فرهنگی نیز بر کاهش ازدواج در کشور بی تأثیر نبوده اند. در حال حاضر جمعیت مجردان در سنین باروری (۲۰ تا ۴۵ سال) شامل حدود ۲/۷ میلیون زن و ۶/۷ میلیون مرد است که همین عدم

است. آن طور که رئیس دانشکده الهیات دانشگاه الزهرا توضیح می دهد عرف کنونی، ازدواج را بسیار سنگین و دست نیافتنی کرده و عملا جوانان و خانواده ها را با مشکلات جدی مواجه کرده، درحالی که در احکام دینی و فقهی ما بر تسهیل ازدواج بسیار تأکید شده است.

دکتر زهرا سادات میرهاشمی ادامه می دهد: حل این مشکلات نیازمند برنامه ریزی، هزینه های مادی و معنوی و تلاش گسترده است و بازگشت به احکام فقهی و حقوقی خانواده و فرهنگ سازی برای حل تعارض ها می تواند نخستین گام مؤثر در تسهیل ازدواج و احیای سنت نبوی باشد. وقتی احکام اولیه ازدواج آسان است، چرا در فرهنگ عرفی ما شرایط ازدواج سنگین و پیچیده شده؟ حل این مشکل، روند کاهشی آمار ازدواج و در نهایت جمعیت را بهبود خواهد بخشید. به گفته او راهکار اصلی برای بازگرداندن تحرک به ازدواج جوانان، اصلاح فرهنگ عرفی و تسهیل در قوانین و احکام مرتبط با ازدواج است.

بی توجهی بودجه ۱۴۰۵ به ازدواج

این روزها احیای وضعیت ازدواج در کشور بیش از هر چیز نیازمند نگاهی جامع و فراتر از طرح های موقتی است؛ جایی که سیاست های حمایتی با اصلاحات اقتصادی و فرهنگی هماهنگ شوند تا جوانان بتوانند با امید و امنیت واقعی به تشکیل خانواده فکر کنند. هرچند دولت در سال های اخیر در پاسخ به چالش های کاهش ازدواج و جمعیت، اقداماتی را در چارچوب «قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» با ۷۳ ماده و ۲۵۵ تکلیف اجرایی کرده است اما براساس اعلام ستاد ملی جمعیت، از ابتدای سال تا پایان آذر ۱۴۰۴، حدود ۵۰۰ هزار نفر وام ازدواج دریافت کرده اند و بیش از ۵۳۰ هزار نفر دیگر همچنان در صف انتظار هستند. در حوزه وام فرزندآوری نیز ۴۰۰ هزار مورد پرداخت شده و ۵۳۰ هزار مورد دیگر در صف انتظار قرار دارند. در چنین شرایطی، بررسی اولیه بودجه ۱۴۰۵ نشان می دهد که هیچ ردیف عددی مشخصی برای وام ازدواج و فرزندآوری پیش بینی نشده و این بخش به صورت مسکوت باقی مانده است. این وضعیت نگرانی هایی جدی درباره حذف یا تغییر ساختار این تسهیلات ایجاد کرده است. زیرا صف های طولانی متقاضیان و فقدان منابع بودجه ای نشان می دهد تنها وعده حمایت مالی نمی تواند پاسخگوی نیاز واقعی جوانان باشد. کارشناسان هشدار می دهند اجرای کامل قانون حمایت از خانواده، بدون بودجه کافی، اولویت بندی روشن و اصلاحات اقتصادی ساختاری امکان پذیر نیست؛ موضوعی که در متن اولیه بودجه ۱۴۰۵ هنوز به وضوح دیده نمی شود.

اسامی هنرمندان:

- نوش آفرین آرش
- مریم ایارشی
- عباس احمدی
- لیلا بیگم اشرفی پور
- مهرنوش آیمانی فولادی
- فاطمه باباییان
- بنلوفر بابایی کلک آبادی
- ریحانه بختباری حائری
- ناز بلا بختباری
- آزاده بطحاییان
- هلیا بیگدلی
- بوعلی بیروز مظفری
- زهرا پیریایی
- ابوالفضل چهره گشا
- فروغ حجاری زاده
- نادیا حبیب وند
- مهشید حبیبی
- مریم خادمی
- فاطمه خامسی
- رضا دهقانی
- جیران ذوالفقاری
- محمد علی رضایی ده مراد
- مهدیه رفیعی
- ماهسیما طالب لو
- الهام (مریم) عبد شاه
- نوشین غلامی شاع
- عاطفه فردقان
- گلناز فرهنگد فر
- مریم قنبری
- میترا کاشانی
- نورالهدا کریمی اصفهانی
- زهرا کریمی پور
- سالومه گل نراقی
- شینم لالهی
- نسیم مالمیر
- احسان ملک سعیدی
- محمد نجفی
- کاملیا نوحی
- احد پرنی

مسیر ازدواج هموار نیست

کاهش آمار ازدواج در سال های اخیر، لزوما به معنای کاهش تمایل جوانان به ازدواج نیست. بخش مهمی از این افت آماری، ریشه جمعیتی دارد. متولدین دهه ۵۰ و ۶۰ که جمعیت پرشماری بودند، زمانی که به سن ازدواج رسیدند طبیعتا تعداد ازدواج ها نیز بالا رفت اما امروز متولدین دهه ۷۰ که حاصل سیاست های تنظیم خانواده و کاهش نرخ تولد بوده و خودشان کم تعداد هستند، به سن ازدواج رسیده اند؛ نسلی کم جمعیت تر که حتی با حفظ همان نسبت ازدواج، عدد مطلق ازدواج های شان کمتر دیده می شود. بنابراین تحلیل درست، نه مقایسه عدد خام ازدواج، بلکه سنجش آن نسبت به جمعیت متولدین ۲۰ تا ۲۵ سال قبل است. با این حال، آنچه واقعا نگران کننده است، افزایش مستمر میانگین سن ازدواج است. جوانان از طبقه اجتماعی متفاوت هرکدام به دلیلی ازدواج را به تعویق می اندازند. در دهک های بالاتر عمدتا به دلایل فرهنگی و سبک زندگی و در دهک های متوسط و پایین بیشتر به دلیل فشارهای اقتصادی. این تعویق، پیامدهایی فراتر از یک انتخاب شخصی دارد و منجر به افزایش روابط خارج از چارچوب خانواده، تضعیف اخلاق اجتماعی و از دست رفتن شور و انرژی ابتدای جوانی در تشکیل خانواده می شود. اگر قرار است سیاست گذاری مؤثری در حوزه ازدواج انجام شود، تمرکز نباید صرفا بر افزایش عدد ازدواج باشد. مساله اصلی، ایجاد شرایطی است که جوان بتواند و بخواهد زودتر ازدواج کند.

در این مسیر، موانع ساختاری نقش تعیین کننده دارند. مثلا جوانی که به دلیل دو سال خدمت سربازی ازدواجش را عقب می اندازد، با یک مانع نهادی روبه روست. در کنار اینها، حمایت اجتماعی همدند نیز ضروری است. جوانی که در ابتدای زندگی نه پس انداز دارد و نه امنیت اقتصادی، باید اطمینان داشته باشد که در حوزه هایی مانند مسکن، هزینه های اولیه ازدواج و حداقل های معیشتی تنها رها نمی شود. بدون این حس حمایت، ازدواج زود هنگام به تصمیمی نگران کننده برای بسیاری از جوانان تبدیل می شود اما همه مسائل این حوزه اقتصادی نیست. بخشی از جامعه، با وجود برخورداری از وضعیت مالی مناسب، به دلایل فرهنگی از ازدواج فاصله می گیرد. اینجاست که نقش آموزش و رسانه پررنگ می شود؛ از مدرسه و دانشگاه تا رسانه های عمومی و فضای مجازی. ترویج ازدواج در سنین ابتدایی جوانی، بازتعریف مسئولیت پذیری و مقابله با گفتمان فردگرایی افراطی، بخشی جدایی ناپذیر از سیاست جمعیتی است.

نمایشگاه هنرهای تجسمی

آرامش در حضور درختان

موضوع: درخت سبک: برداشت هنری از درخت

مهمانان ویژه:

- اردشیر احمدی نژاد
- کامبیز حضرت پور
- مصطفی خزایی
- صدیقه کرمانی
- مهدی زاده لاکلايه
- حسین احصایی
- عیسی عماد

- گالری زمستان، خانه هنرمندان ایران
- افتتاحیه: جمعه ۵ دی ۱۴۰۴ ساعت ۱۶ تا ۲۰
- بازدید: هر روز از ساعت ۱۳ تا ۲۰
- اختتامیه: جمعه ۲۶ دی ۱۴۰۴ ساعت ۱۶ تا ۲۰
- خانه هنرمندان ایران، روزهای شب تعطیل است.
- گالری گردان، لیلا شاهنژادینی، گلناز فرهنگد فر
- نشانی: خیابان طالقانی، خیابان موسوی شمالی
- بوستان هنرمندان، خانه هنرمندان ایران

سازمان آه‌هی ها روزنامه جام جم

daneshpayam.agahi@gmail.com

۰۵۰۰۰۹۱۰۴

طراح: بیژن گورانی

جدول ۷۱۸۳

جدول عادی

افتی: (۱) مراقب و نگیبان – فتنه و تباهی – نشانی (۲) ملیت ما – از شرکت های خودروساز بریتانیایی (۳) جابه جاکننده – وسیله ای برای اندازه گیری زاویه – اشاره (۴) کنگره. دارای اسم مشترک. سایه. موهوم (۵) دی اگرام. گرمی. (۶) خاشاک. دارایی شخصی. ابزار پهن کردن خمیر (۷) هواپیمای جنگی – از سازهای آیینی ایران – لقب شیطان (۸) شنوا. شهری. در شهرستان نائین – تانوا (۹) کندزبان. گروه موسیقی جنوب کشورمان. پرستار کودک (۱۰) بی خبر از خود. معادل فارسی فلاسک. ضربه سر در فوتبال (۱۱) پسوند شباهت – بی ریا. بی ضابطه (۱۲) زاپاس – براندازی حکومت از طریق نظامی – به درستی که (۱۳) شغل – قصیده سرای قرن ششم – سمت چپ (۱۴) سرزمین کانگوروها. پایتخت تانزانیا (۱۵) زین و برگ اسب. عتیقه. نادانی

عمودی: (۱) شهری در استان کردستان. از فروغ دین – مرزده ای دل که... نفسی می آید (۲) آلبومی با آواز محمدرضا شجریان در مایه ابوعلی. رسیدگی به دعوی توسط قاضی (۳) چند رقم. رستنی. همان کیبوتر است (۴) امروز عرب. شیعه. فریاد مهیب (۵) خود. بهشت ارم را بنا نهاد. کاسه زانو. سفید آذری (۶) قتلگاه امیرکبیر – باور قلبی – شیوه و روش (۷) مبارز میهن پرست – مجموعه داستان ایرانی نوشته گلی ترقی (۸) پول ارمنستان. آکنده. قدرت (۹) ترس آور. دورو (۱۰) بهلوان توانایی شاهنامه – زیرپوش بی آستین – دستی (۱۱) طمع. رواج دهنده. آوای

حل جدول عادی ۷۱۸۲

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ت	ب	چ	ه	ن	د	س	ک	ت	ر	ش	۲	۳	۴
۲	م	ی	ز	ا	ش	و	ر	و	ل	ت	ن	ق	۵	۶
۳	۲	م	ی	ا	م	ی	ا	م	ی	ا	م	ی	۷	۸
۴	ک	ت	ه	ی	ا	ن	د	س	ا	ع	ر	ی	۹	۱۰
۵	ز	ا	ر	ا	د	د	س	ا	م	ی	ا	م	۱۱	۱۲
۶	س	ا	ت	ن	ا	د	ر	ی	ا	ب	د	ف	۱۳	۱۴
۷	ش	و	ه	ر	م	ت	م	ر	ا	و	ر	۱۵	۱۶	۱۷
۸	۲	م	ی	ا	م	ی	ا	م	ی	ا	م	ی	۱۸	۱۹
۹	ک	ا	ن	ک	ی	م	ت	م	د	ا	ج	س	۲۰	۲۱
۱۰	۱	ا	و	ل	و	ی	م	ع	ن	و	۱	۲	۳	۴
۱۱	۵	ی	چ	ج	ر	م	چ	ی	ن	۱	۲	۳	۴	۵
۱۲	۱۲	ا	ت	ه	ا	م	ر	ت	ب	س	ی	۱۳	۱۴	۱۵
۱۳	۵	ا	ر	ف	ت	ب	و	ت	ر	ای	و	۱۶	۱۷	۱۸
۱۴	و	ن	ت	ا	ت	م	ا	م	ب	ه	ل	و	۱۹	۲۰
۱۵	د	ه	ا	ن	ه	ب	ت	ه	و	و	ن	د	۲۱	۲۲

حل جدول ویژه ۷۱۸۲

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	م	ع	ا	ک	ا	د	ز	ا	ر	ا	م	۲	۳	۴
۲	ق	ل	م	و	م	و	م	و	م	و	م	۵	۶	۷
۳	ن	ل	ع	ا	ل	ا	و	ا	و	ب	ا	ز	۹	۱۰
۴	ن	ا	و	س	ن	ی	م	ی	خ	ی	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۵	ن	د	ن	ه	س	ی	و	ی	ک	ی	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۶	ن	ی	ر	ن	ک	ب	ر	و	ش	و	ر	۲۲	۲۳	۲۴
۷	ن	ج	ی	س	ا	ز	ش	ا	ا	۱	۲	۳	۴	۵
۸	ف	ی	ا	ر	ل	م	ا	ر	ک	۱	۲	۳	۴	۵
۹	ا	ب	ک	ر	ه	ب	ا	ر	و	ا	۱	۲	۳	۴
۱۰	س	و	و	ش	و	ن	م	ل	ا	۱	۲	۳	۴	۵
۱۱	ب	ا	و	م	ب	ا	ع	ک	ت	و	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹
۱۲	و	ی	ت	ا	ر	ج	ل	ن	و	س	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳
۱۳	ه	د	ی	ش	ب	و	م	ی	ف	ن	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
۱۴	د	ل	ت	ب	ا	ش	ی	ر	و	ف	ت	ن	۲۸	۲۹
۱۵	م	ر	ت	ک	ب	م	م	ا	ر	س	ت	ا	۳۰	۳۱